

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' וישלח י"ד כסלו תשפ"ג

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס' 697

פנינים יקרים

וישלח יעקב מלאכים וכו' (לכ, ד) פרש"י מלאכים ממש, שעה שיהודי נרדף על ידי כל דהוא וצריך עזרה הוא רשאי להטריח אפילו מלאכי מרום.

וישלח יעקב מלאכים (לכ, ד) במדרש רבה פרשה ע"ח, רבינו הקדוש מסדר המשנה כשהיה הולך אל המלך היה מעיין בפרשת וישלח, מכאן נמסרה סגולה מזקני חכמינו כי אדם מישראל ההולך להשתדל אצל שר ומושל לטובת הפרט או הכלל יקרא תחלה פרשת וישלח וכן היה למנהג בתור סגולה לקרוא בכל מוצאי שבת אחר ההבדלה.

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו (לכ, ד) הנה לכאורה יפלא טעם השליחות אשר שלח אליו והתעורר אותו דהא עשו הלך לדרכו, אנו נאמר טעמו של דבר והוא דהנה זה עשרים שנה שלא קיים כבוד אב ואם והיה חושש ביותר לקיים מצות כיבוד אב כל מה שאפשר, והנה אי הוי בא לבית אביו ועשו הוי עמו בקטטה היה לאביו צער גדול מזה לכן קודם בואו לבית אביו הקדים ושלח מלאכים לעשו אחיו כדי להשלים עמו כדי שלא יתעורר שום קטטה אח"כ ביניהם כשיבא לבית אביו.

וישלח יעקב... אל עשו אחיו (לכ, ד) בתנחומא רוח הקודש אומרת וי יעקב משלח אל עשו וישלח נומריקון וי שלח, האדמו"ר רבי נפתלי מרופשיץ דורש יעקב שלח ממנו את ה' "וי" גירש מתוך עצמו את העצבות.

כה תאמרונ לאדני לעשו (לכ, ה) נראה טעם על אמרו לאדני לעשו לפי שהוא היה אחיו הגדול אף שלקח הבכורה מ"מ גדולתו לא לקח שהיא מעלה בפני עצמו, ויעקב לא יכחיש מה שבפיו ואמת מדת יעקב.

לאדני לעשו וכו' (לכ, ה) בזה שיעקב השפיל את עצמו כל כך לפני עשו ולא התנהג כך לגבי לבן, יש לראות גודל צדקת יעקב כי לבן רדף אחריו על לא דבר לכן דיבר אליו קשות, אבל כלפי עשו הרגיש יעקב את עצמו חייב במידת מה בשל הבכורה הברכות - לכן רצה לפייסו.

עם לבן גרתי (לכ, ה) בפרש"י שני פירושים האחד לא נעשיתי שר וחשוב אלא גר, והשני "גרתי" ותרי"ג מצוות שמרתי, אפשר לפרש כי שני הפירושים הם אחד וזהו: לא נעשיתי שר וחשוב גם כשהייתי עם לבן ואעפ"כ תרי"ג מצוות שמרתי, ולכאורה היה מקום לראותו בגדלותו בכ"ז לא נעשיתי שר אלא נשארתי גר.

עם לבן גרתי (לכ, ה) פרש"י ותרי"ג מצוות שמרתי, אמנם הרי לא יתכן לקיים את כל תרי"ג המצוות כאחד אלא כבר אמרו חז"ל חושב לעשות מצוה ונאנס ולא עשהו מעלה עליו הכתוב כאלו עשהו, שוב שפיר ששמר את כל התרי"ג מצוות, לפי"ז אפשר לפרש שמרתי מלשון שומר ומצפה שיעלה בידו להגיע עד לתרי"ג מצוות.

עם לבן גרתי (לכ, ה) פרש"י ותרי"ג מצוות שמרתי, הודיע לו זאת ויהי לי שור וחמור שלא יקנא בו שלא נתקיים בו הברכות לא בגלל שלא שמר את התורה והברכות נתנו רק כאשר תרי"ג מצוות שמרתי ואם לא נתקיימו הוא כדי שלא תנטור שנאה על הברכות.

כה תאמרונ לאדני לעשו (לכ, ה) תוה" ק מלמדת אותנו איך להתנהג בגלות המר וכו', ואנחנו מוכרחים לקבל הגלות באהבה עד ירחם ה' עלינו ויגאלנו גאולת שלום במהרה וכו' די לו בזה שאנחנו נכנעים וחולקים לו כבוד וכו'.

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשק שיחת א"ר הרא"ש זיע"א ז' כסליו תשל"ז

נשימה שהוא מפרש את הפשט הוא בסכנה שלא יהנה מהפשט. ועל כן הוא צריך לחיות עם ה"מה" שלו - "יגעתי באנחתי, אשחה בכל לילה מיטתי, בדמעתי ערשי אמסה" - וכאשר הוא "מה", הוא משיג את ה"מה" הנעלם, ונהיה אחדות אחד עם הבורא, כמו בבריאת העולם שהקב"ה צמצם את עצמו וברא את האדם, שעל בחינה זו נאמר "מה אנוש כי תזכרנו".

ולשם כך נברא האדם אחרון במציאות הטבע, בכדי שיגיע להכרה שהוא האחרון. והגם שיש לו "ותחסרהו מעט מאלקים וכבוד והדר תעטרהו; תמשילהו במעשי ידיך כל שתה תחת רגליו" (תהלים ח, ו-ז) - שכולם נכנעים אליו. אבל כל זה כאשר הוא יהיה 'תחת רגליו', כמות שהוא נברא אחרון - תחת רגליו.

אבל בן אדם שעובד על עצמו עם עמל, עם עמל התורה, ויגיעת התורה, ממילא בא ל"יגעתי באנחתי אשחה בכל לילה מיטתי", ומזה הוא מגיע לידיעת התורה, לידיעה שהוא "מה", ואז הוא יכול לומר "סורו ממני כל פועלי און", אלו שרוצים שאני אקח לעצמי חלק מהתורה - "סורו ממני כל פועלי און", "כי שמע ה' קול בכי, ה' תפילתי יקח". ואז "יבושו ויבהלו מאד כל אויבי", ולמרות ש"שובו", הם תמיד ירצו לשוב לאותה מציאות, לידיעה, "יבושו רגע" - הם נעלמים. כשאדם עובד על עצמו בבחינה זו אז יוצא "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא". הוא חי עם האמונה כגמול עלי אמו, ובכל פעולה שהוא פועל הוא משיג את מהות

ובגלל זה הגענו עד הלום. יש הרבה ישיבות, כן ירבו בישראל, אבל אין יגיעת התורה, אין אחדות עם הבורא. כל אחד רוצה להיות הראש, ושואל "מי בראש". בגלל זה יש מחלוקת, ובגלל זה אנו בגלות. מפני שאין יגיעתי באנחתי, אין יגיעת התורה. יש אמנם יגיעת התורה, אבל זו יגיעה מסוג אחר המביאה לידיעת התורה, לא יגיעה המביאה לביטול, להיות מבוטל בבחינת "מה", בבחינת "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא" (במדבר יב, ז).

על משה רבינו נאמר "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא", מפני שהוא היה מציאות "מה" - "מה אנוש כי תזכרנו". משה רבינו שאמר "ונחנו מה", נהפך לדרגת "מה אנוש כי תזכרנו". הוא נהפך למציאות "מה", שזה אמונה הפשוטה. הוא השיג את שלימות האמונה - "מה אנוש כי תזכרנו", וממילא הוא היה - זה לעומת זה - כגמול עלי אמו, וכבהמה עם בעל הבית, ואז יצא ממנו "ונחנו מה". הוא הגיע לשלימות "מה" כמו בבריאת העולם שאמרו "מה אנוש כי תזכרנו".

,

הרבש"ע ברא את האדם עם בחירה, בכדי שיבחר להיות בבחינת "מה". לשם כך הוא צריך לחיות תמיד בסכנה, בגלל שעל השלחן יש עשרים ספרים שבעזרתם הוא יידע לפרש את הפשט הנכון של הגמרא, אולם הוא צריך לחיות את זה עם האחדות, בבחינת "מה", ולפחד פחד-מות מהסכנה שבה הוא שרוי. שהרי שהוא המבין, הוא היודע, והוא המציאות של הפשט, ובאותה

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

פלאים איתנו בגלות עד היום. ולמה אנחנו בגלות, מה קרה אתנו שאנחנו סובלים סבל כזה שאין דוגמתו, ואנחנו התרגלנו לחיות עם זה. מפני החטא של עץ הדעת, שזה העקשנות של האדם שהוא לא רוצה להיכנע לחיות עם ה"מה" שלו, הוא רוצה להיות מציאות, ואין שְׁנִי מציאות.

בגלל זה דוד המלך נכשל עם בת שבע. אחרי שהוא הגיע לשיא: "מצאתי את דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו" (תהלים פט, כא), וזכה לבחינת מלכות. בזכות מה הוא זכה למלכות, ע"י "מצאתי את דוד עבדי" - עבדות, כמו "משה עבד ה'". דוד המלך היה מלך אלא שהוא חי עם עבדות - "יגעתי באנחתי", וכך הוא הגיע למציאות "מה". אולם כאשר הוא הגיע למציאות "מה", אז התחיל ה"מה", והוא ביקש "בחנני ה' ונסני צרפה כליותי ולבי" (תהלים כו, ב), שזה היפך המציאות של "מלא כל הארץ כבודו". מפני שהוא נפל בטעות שהוא מציאות, ונעלם ממנו "מה אנוש כי תזכרנו". נעלם ממנו שהוא רק סיבה, אבר מהאברים של "מה אנוש כי תזכרנו". ואז הוא היה מוכרח לקבל מכה, "בבוא אליו נתן הנביא כאשר בא אל בת שבע" (שם נא, ב), ואמר לו לך לשורש שלך, לחלק שלך. הלא סוף כל סוף הוא היה אדם, "עצם מעצמי ובשר מבשרי" (בראשית ב, כג), אז הוא היה מוכרח לחזור בחזרה ל"עצם מעצמי ובשר מבשרי" ולראות שהוא רק בשר ודם, שאין שתי רשויות.

המשך יבוא אי"ה

עצמו, וע"י ההשגה הזו שהוא משיג הוא מוכרח להאמין "ונחנו מה". ואז ממילא נהיה "יגעתי באנחתי" - יגיעת התורה ועמל התורה. ומזה בא למציאות התורה שהוא בבחינת "מה", והוא חי 'כגמול עלי אמו' - "מה" מול "מה".

ואז, כאשר האדם מבוטל, ממילא נהיה "מלוא כל הארץ כבודו" (ישע"י ו, ג). איך נהיה "מלוא כל הארץ כבודו"? כאשר האדם עובד על עצמו עד שהוא מבוטל, וכשהוא מבוטל המציאות היא ממילא ש"מלוא כל הארץ כבודו". מציאות ה"מה" היא מלוא כל הארץ כבודו.

ואיך, ע"י "ומקבלין דין מן דין ואמרין קדיש בשמי מרומא עילאה; קדיש על ארעא עובד גבורתיה" (תרגום יונתן ישע"י ו, ג) - עבודה, "קדיש לעלם ולעלמי עלמיא" (שם) - זה לעומת זה, בעולם העליון ובעולם התחתון. "לעלם" זה העולם התחתון, ו"לעלמי עלמיא" - בכל העולמות.

יא

וזוהי כל העבודה שלנו, לבוא לבחינת "יגעתי באנחתי, אשחה בכל לילה מיטתי, בדמעתי ערשי אמסה". אם בן אדם עובד על עצמו אז הוא חלק מעמל, נמצא שכולנו נכללים ב"מה" אחד, ובעצם כולנו מציאות אחת - אדם אחד.

אבל מכיון שבחטא עץ הדעת נפרדנו אחד מהשני, הכלי של "ונחנו מה" נשבר בשבירת הכלים, נפרדנו אחד מהשני ונעשינו דור ההפלגה, דור המבול, דור אנוש. וכך ירדנו פלאים, עד שהשם החריב את ביתו וירד

המשך פנינים יקרים

ויהי לי שור וחמור וצאן וכו' (לכ, ו) לכאורה יפלא למה לא הזכיר לו מהנשים ומהעבדים, אפשר לומר שאינו מכובד להצביע על רבוי נשים ועבדים מלבד נשיו ובניו.

וירא יעקב מאד ויצר לו (לכ, ה) יש לפרש על דרך מאמר החסיד שהובא בספר חובות הלבבות (שער אהבת ה' פ"ו) וזה לשונו: אני בוש מאלקים שיראני ירא זולתו ע"כ ולזה כשראה יעקב אבינו ע"ה יראה חיצונית אצלו היצר לו עד למאוד על זה. כן מובא בשם המגיד מזלאמשוב זצ"ל.

וירא יעקב מאד ויצר לו וגו' (לכ, ה) פרש"י וירא שמא יהרג ויצר לו אם יהרוג הוא את אחרים עכ"ל, וקשה למה היה מיצר להרוג את הרשע עשו ובפרט שיבא בזה להציל את נפשו? ושמעתי כי הסתכל יעקב שיצא ממנו נשמות קדושות כמו רבי מאיר שיצא מנירון קיסר ורבי מאיר נקרא אחרים כפרש"י שמא יהרוג את אחרים. (עבודת הגרשוני)

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹקֵי אֲבִי אֲבִרְהָם וְאֱלֹקֵי אֲבִי יִצְחָק וכו' קטנתי מכל החסדים ומכל האמת וכו' (לכ, י) ראה נא והביטה שיעקב אבינו כמה הקטין את עצמו והשכיל את רוחו ועשה עצמו כאחד שאין לו שום זכות... יעקב הזכיר זכות אבות תחלה ואח"כ יתלה במחוננו בהשי"ת ואשרי מי שא-ל יעקב בעזרו ועל ה' ישלח יתנו, מתוך כך אשא ק"ו ומה יעקב בחיר שבאבות השפיל עצמו ואמר קטנתי וכו' על אכו"כ שטוב להיות מקטין על כל צד וכולי האי ואולי.

קטנתי מכל החסדים וגו' (לכ, יא) יש לומר פירושו שיעקב אבינו הקטין עצמו ואמר מחמת שהקב"ה עשה לי חסדים גדולים כראוי מה שאיני ראוי להם לכך קטנתי מאלה החסדים בעצמם. (יקר מפז)

וַאֲתָה אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ וגו' (לכ, יג) היינו לפי שיש דברים שנדמה לאדם שהם רעות ובאמת הן טובות כדרשת חז"ל מה דעביד רחמנא לטב עביד (ברכות ס) וכמעשה דנחום איש גמזו (תענית כא), אבל יעקב ביקש מכבודו יתברך לפי שהבטיח אותו טובות שהן בתכלית הטוב הנראה מתחלה ועד סוף כאמור היטב אטיב.

וַאֲתָה אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ (לכ, יג) ופירוש שהטוב עמך שיהא אטיב באתגליא לכל שהוא טובה, שלפעמים יש חסדים מכוסים שאין נראה לכל ואדרבה נראה רעה והטוב מכוסה משא"כ בעשות הכורא חסד מגולה אז הטוב הוא מגולה.

הִיָּה רוּעָה אֶת אַחִיו בְּצֹאן וגו' (לכ, כ) וצ"ב לכאורה היה צריך להכתב רועה עם אחיו, ונראה לישב דהנה ידוע שיוסף חי באמונה שאין לו כלום משל עצמו, אמנם חיי הצאן מסמלים את חיי האמונה הפשוטה כי הצאן לא יכול להסתדר לבד בלי רועה, לפי"ז הפירוש הוא שיוסף היה רועה - כלומר מדריך את אחיו בדרך האמונה שאין לו משל עצמו כלום והוא בתוכם.

וַיֹּסֶף הוֹרֵד מִצְרִימָה (לכ, א) ס"ת פד"ה, נרמז לו שעתיד שיהיה נלכד באשת פוטיפר וינצל ממנה ויפדה את נפשו מרדת אל שחת, כמו שנאמר כי פדה ה' את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו (ירמיה לא) שהוא דיוקנו של יוסף וגאלו מיד חזק ממנו הוא פוטיפר שהיה יוסף עבד תחת ממשלתו של פוטיפר וניצול ממנו. (שערי חיים)

וַיִּקַּח אֲדֹנֵי יוֹסֵף אוֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ אֶל בֵּית הַסֹּוֹהֵר וכו' ויהי שם בבית הסוהר (לכ, ב) לכאורה הוא מיותר, ונראה דהנה כשהקב"ה שולח על האדם ח"ו דבר לא טוב אזי לא יעשה שום פעולה גשמית רק יבטח בה' ובודאי יהפוך לו לטובה וזה הוא המדה של נחום איש גמזו שהיה אומר גם זו לטובה, וזהו הרמז ויהי שם בבית הסוהר, אע"פ שהיה אפשר לו לעשות איזה פעולה שלא יהיה בבית הסוהר לא עשה שום פעולה כי בטוח היה בה' שבודאי יהיה הכל לטובה.

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050
☎ 02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477
ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

